

SVEA HOVRÄTT
Mark- och miljööverdomstolen
Rotel 060101

DOM
2018-02-16
Stockholm

Mål nr
P 6099-17

ÖVERKLAGAT AVGÖRANDE

Växjö tingsrätts, mark- och miljödomstolen, dom 2017-06-19 i mål nr P 4753-16, se bilaga A

PARTER

Klagande

Myndighetsnämnden i Bromölla kommun

Motpart

Ifö Sanitär Aktiebolag

Ombud: ML

SAKEN

Rivningslov avseende vattentorn på fastigheten Iföverken 15 i Bromölla kommun

MARK- OCH MILJÖÖVERDOMSTOLENS DOMSLUT

Mark- och miljööverdomstolen upphäver mark- och miljödomstolens dom och fastställer Myndighetsnämndens i Bromölla kommun beslut den 21 september 2016 i ärende nr MN § 90, dnr Bygg 2016/98, att avslå ansökan om rivningslov för industribyggnad nr 11, vattentorn, på fastigheten Iföverken 15 i Bromölla kommun.

Dok.Id 1384433

Postadress	Besöksadress	Telefon	Telefax	Expeditionstid
Box 2290 103 17 Stockholm	Birger Jarls Torg 16	08-561 670 00 08-561 675 50	08-561 675 59	måndag – fredag 09:00–15:00
		E-post: svea.hovratt@dom.se www.svea.se		

YRKANDEN I MARK- OCH MILJÖÖVERDOMSTOLEN

Myndighetsnämnden i Bromölla kommun (nämnden) har yrkat att Mark- och miljööverdomstolen ska upphäva mark- och miljödomstolens dom och fastställa nämndens beslut den 21 september 2016.

Ifö Sanitär Aktiebolag har motsatt sig ändring.

UTVECKLING AV TALAN I MARK- OCH MILJÖÖVERDOMSTOLEN

Nämnden har anfört i huvudsak följande: Vattentornet är värt att bevara även om det inte är byggnadsminnesförklarat. Att Länsstyrelsen valt att inte byggnadsminnesförklara tornet motiverar inte ett rivningslov. Bevarandevärdet ligger inte enbart i själva byggnaden, utan i lika hög grad i tornets roll som en del av traktens historia och som landmärke för sjöfarten på Ivösjön. Tornet har varit viktigt för Iföverken och ett bevarande ger möjlighet att följa industriområdets historiska utveckling. Som det påpekas i förarbetena bör lokala överväganden ”tillmätas den största betydelse”.

Till stöd för sin talan har nämnden åberopat yttranden från Länsstyrelsens i Skåne län kulturmiljöenhet, Regionmuseet Kristianstad (Landsantikvarien i Skåne) och kulturchefen i Bromölla kommun Pernilla Tomasson.

Ifö Sanitär Aktiebolag har anfört i huvudsak följande: Vattentornet har vare sig ett sådant konstnärligt värde, kulturmiljövärde eller ett sådant miljömässigt bevarandevärde som utgör rättslig grund för avslag på ansökan om rivningslov. Länsstyrelsen i Skåne har vid en särskild prövning av frågan om vattentornets kulturella skyddsvärde konstaterat att vattentornet inte har ett högt kulturhistoriskt värde och att det i ett såväl regionalt som nationellt perspektiv finns andra vattentorn som på ett bättre sätt utgör exempel på vattentornets generella historiska utveckling. Vattentornet ligger inte i en miljö som är särskilt skyddsvärd för kulturintressen. Tvärtom är det fråga om ett område som är under stora förändringar och där flera byggnader i anslutning till vattentornet redan har rivits eller ska rivas.

Vattentornet hindrar en utbyggnad av bolagets produktionsanläggning. För det fall en utbyggnad och modernisering av anläggningen i Bromölla inte kan ske kommer verksamheten att flyttas till en av koncernens produktionsanläggningar utomlands. Vattentornet är nedgånget och utgör en säkerhetsrisk. Det krävs kostsamma åtgärder för att vattentornet ska kunna bevaras. Med hänsyn till de ekonomiska konsekvenserna av att rivningslov inte medges, d.v.s. nedläggning av verksamheten i Bromölla, måste det enskilda intresset anses väga tyngre än intresset av att bevara vattentornet.

MARK- OCH MILJÖÖVERDOMSTOLENS DOMSKÄL

Rivningslov ska enligt 9 kap. 34 § plan- och bygglagen (2010:900), PBL, ges för bl.a. en åtgärd som avser en byggnad som inte bör bevaras på grund av byggnadens eller bebyggelsens historiska, kulturhistoriska, miljömässiga eller konstnärliga värde. Vid prövning av frågor enligt angiven lag ska enligt 2 kap. 1 § hänsyn tas till både allmänna och enskilda intressen.

I förarbetena till bestämmelsen om rivningslov anges att bestämmelsen inte bara bör omfatta sådana byggnader som är särskilt värdefulla och som därför specialregleras i 8 kap. 13 § PBL (förbud mot förvanskning) utan även byggnader som inte har detta kvalificerade värde från bevarandesynpunkt. Lokala överväganden bör tillmätas den största betydelse i frågan om vad som är kulturhistorisk värdefull bebyggelse. Det material som tas fram av de kulturminnesvårdande myndigheterna kan tjäna till god ledning för kommunerna. Med miljömässigt värdefull bebyggelse avses inte bara byggnader som i sig är värdefulla (prop. 1985/86:1 s. 289 f).

I yttrandet från Länsstyrelsens kulturmiljöenhet anges att vattentornet är kulturhistoriskt värdefullt och att det förhållandet att ett flertal äldre byggnader redan har rivits inte är ett argument för att riva även de kvarvarande. Den byggnadsteknik och arkitektoniska gestaltning som bebyggelse från vattentornets tid har är sedan länge inte i bruk och det byggs inte längre likvärdiga byggnader med denna kvalitativa utformning. Bevarandet av de kvarvarande byggnaderna blir därför extra viktig. Även om vattentornet inte är tillgängligt för allmänheten sägs det vara ett landmärke från sjön och det är utöver detta en del av industrins historia.

I yttrandet från Regionmuseet Kristianstad (Landsantikvarien i Skåne) anges bl.a. följande. Iföverken har haft en avgörande betydelse för Bromöllas framväxt. För besöksnäringen lyfts området där Bromölla ingår framförallt fram utifrån naturen och det finns flera exempel på hur aktörer utvecklat och hela tiden ser möjligheter att göra den sjönära turismen mer tillgänglig. I det sammanhanget blir siluetten från sjösidan minst lika viktig som den från landsidan. Detta visar också att kulturmiljö består av många delar, vilka ibland är svåra att betrakta isolerat från varandra. Iföverkens område är inte bara ett industriområde, det utgör samtidigt en viktig del av Bromöllas karaktärsskapande bebyggelse. Regionmuseet vill påpeka att byggkeramik, vilket Iföverken var en viktig tillverkare av, har haft en central roll i samhällsbygget lokalt, regionalt, nationellt och internationellt. Mot bakgrund av det är vattentornet betydelsefullt långt utanför Iföverkens område.

Vid bedömningen av vad som är kulturhistoriskt värdefull bebyggelse ska, som ovan nämnts, lokala överväganden tillmätas den största betydelse. Nämnden har i sitt beslut med stöd av bl.a. yttrande från regionmuseet i Kristianstad angett att byggnaden bör bevaras på grund av byggnadens eller bebyggelsens historiska, kulturhistoriska, miljömässiga eller konstnärliga värde enligt 9 kap. 34 § PBL.

Det förhållandet att länsstyrelsen i beslut den 16 juni 2016 (dnr 432-5145-2016) har beslutat avslå en ansökan om att förklara det aktuella vattentornet som byggnadsminne innebär inte att det saknar kulturhistoriskt värde. Länsstyrelsen bedömde då att vattentornet inte har det synnerligen höga kulturhistoriska värde som krävs för att en byggnadsminnesförklaring ska vara motiverad. Mark- och miljööverdomstolen konstaterar dock att det inte är en förutsättning att en byggnad eller bebyggelse som bör bevaras enligt 9 kap. 34 § PBL är byggnadsminnesförklarad (jfr prop. 1985/86:1 s. 289 f och s. 510). Den omständigheten att Iföverkens Industrimuseum har ansökt om en byggnadsminnesförklaring talar dock för att vattentornet i vart fall har ett sådant kulturhistoriskt värde som avses i 9 kap. 34 § PBL.

Nämnden har i Mark- och miljööverdomstolen tillfört målet ytterligare underlag genom flera yttranden från kulturvårdande myndigheter som lyfter fram vattentornets

bevarandevärde. Mark- och miljööverdomstolen delar mot bakgrund av utredningen i målet nämndens bedömning att vattentornet har ett sådant bevarandevärde som avses i 9 kap. 34 § PBL.

Ifö Sanitär Aktiebolag har redovisat sina planer att modernisera och bygga ut befintliga lokaler på fastigheten Iföverken 15 men har inte angett närmare varför behovet av detta inte kan tillgodoses på ett sätt som innebär att vattentornet kan bevaras. Det finns inte heller tillräckligt stöd i utredningen för att vattentornet skulle vara i sådant dåligt skick att det utgör en säkerhetsrisk eller att det skulle krävas oskäligt kostsamma åtgärder för att bevara vattentornet.

Mark- och miljööverdomstolen anser i likhet med länsstyrelsen att det finns ett allmänt intresse av att bevara vattentornet. Vidare anser domstolen att Ifö Sanitär Aktiebolag inte visat att bolagets intresse av att få riva tornet överväger det allmänna intresset. Nämnden har därmed haft fog för sitt beslut att avslå ansökan om rivningslov. Med bifall till nämndens överklagande ska mark- och miljödomstolens dom därför upphävas och nämndens beslut fastställas.

Domen får enligt 5 kap. 5 § lagen (2010:921) om mark- och miljödomstolar inte överklagas.

I avgörandet har deltagit hovrättsråden Fredrik Ludwigs, Roger Wikström, referent, och Gösta Ihrfelt samt tekniska rådet Inger Holmqvist.

Föredragande har varit Melina Malafry.

VÄXJÖ TINGSRÄTT
Mark- och miljödomstolen

DOM
2017-06-19
meddelad i
Växjö

Mål nr P 4753-16

KLAGANDE
Ifö Sanitär AB

Ombud: ML

MOTPART
Myndighetsnämnden i Bromölla kommun

ÖVERKLAGAT BESLUT
Länsstyrelsen i Skåne läns beslut 2016-10-28, dnr 403-29771-16, se bilaga 1

SAKEN
Rivningslov avseende vattentorn på fastigheten Iföverken 15, Bromölla kommun

DOMSLUT

Med ändring av såväl länsstyrelsens beslut som Myndighetsnämnden i Bromölla kommuns beslut den 21 september 2016, MN § 90, dnr 2016/98 beviljar mark- och miljödomstolen rivningslov avseende det aktuella vattentornet.

Dok.Id 399873

Postadress	Besöksadress	Telefon	Telefax	Expeditionstid
Box 81 351 03 Växjö	Kungsgatan 8	0470-560 100 E-post: mmd.vaxjo@dom.se www.vaxjotingsratt.domstol.se	0470-560 125	måndag – fredag 08:00-16:00

BAKGRUND

Myndighetsnämnden i Bromölla kommun (nämnden) beslutade den 21 september 2016, MN § 90, dnr 2016/98, att avslå Ifö Sanitär AB:s (bolaget) ansökan om rivningslov av vattentorn på fastigheten Iförverken 15. Bolaget överklagade beslutet till Länsstyrelsen i Skåne län (länsstyrelsen), som den 28 oktober 2016 beslutade att avslå överklagandet.

Bolaget har nu överklagat länsstyrelsens beslut till mark- och miljödomstolen.

YRKANDEN M.M.

Bolaget yrkar att mark- och miljödomstolen, med ändring av nämndens och länsstyrelsens beslut, ska bifalla bolagets aktuella ansökan om rivningslov. Bolaget vidhåller vad det tidigare anfört i överklagandet till länsstyrelsen samt tillägger bl.a. följande.

Grund föreligger enligt 9 kap. 34 § 2 plan- och bygglagen att meddela rivningslov. Vattentornet på fastigheten har vare sig ett sådant historiskt, kulturhistoriskt, miljömässigt eller konstnärligt värde att det föreligger grund att inte medge rivningslov. Även för det fall vattentornet skulle anses ha något av ovannämnda skyddsvärden så väger bolagets intresse att riva vattentornet över det allmänna intresset eftersom bolaget behöver tillgång till det aktuella området för att kunna uppföra nya funktionella fabrikslokaler. Vattentornets underhåll är vidare så kraftigt eftersatt att tornet utgör en säkerhetsrisk. Bolaget har inte ekonomiska resurser att bekosta underhåll av en byggnad som inte fyller någon funktion i bolagets verksamhet.

Regionmuseets yttrande

Av nämndens beslut att inte bifalla bolagets ansökan om rivningslov framgår att det yttrande som avgivits i ärendet av Regionmuseet i Kristianstad varit starkt avgörande vid nämndens avslagsbeslut. Regionmuseet har i sitt yttrande i ärendet anfört att "Regionmuseet bedömer att tornets tekniska status är förhållandevis god". Bolaget har med anledning härav låtit den erfarna och sakkunnige byggnadsingen-

jören och besiktningsmannen IH besiktiga vattentornet. Av IHs utlåtande (se bilaga 1) framgår att statusen på vattentornet är mycket dålig. Enligt IH är det fråga om ”en starkt nedsatt byggnad”. Allt utvändigt trä enligt ritningsunderlag för vattentornet är borta. Invändiga trappor är i mycket dåligt skick. Ståldetaljer i bjälklag har omfattande rostangrepp vilket enligt IH påverkar bärighet i bjälklag (vilket i förlängningen kan påverka tornets stabilitet). Om vattentornet skulle bevaras krävs enligt IH en mycket omfattande renovering. Vidare har IH vid sin besiktning konstaterat att det inte finns någon alternativ användningsverksamhet för vattentornet p.g.a. dess utformning. Vattentornets användning skulle endast kunna ändras genom en detaljplaneändring, dvs. Q-märkning. Eftersom allmänheten inte har tillträde till området där vattentornet är beläget finns dock inte ett sådant kulturellt bevarandevärde att det föreligger grund att göra en detaljplaneändring. I detta sammanhang skall särskilt uppmärksammas att länsstyrelsen vid prövning av vattentornets skyddsvärde i ärende nr 432-5145-2016 konstaterat att vattentornet inte har ett högt kulturhistoriskt skyddsvärde. Det föreligger således inget sådant skyddsvärde som skulle kunna grunda en Q-märkning (detaljplaneändring) avseende vattentornet.

Som redovisas ovan är således Regionmuseets bedömning att ”tornets tekniska status är förhållandevis god” inte korrekt. Vattentornets underhåll är eftersatt och byggnaden utgör en säkerhetsrisk.

Regionmuseet har vidare uttalat att Regionmuseet ”vill allra helst se att byggnader används”. Vattentornet är – som ovan nämnts – beläget inom ett industriområde till vilket allmänheten inte har tillträde. Industriområdet är nämligen inhägnat med ett högt staket och har grindar med vakt vid entrén. Trapporna inne i vattentornet är i mycket dåligt skick och stålbalkarna som håller uppe konstruktionen är hårt rostangripna vilket gör att det är förenat med stor fara att besöka tornet. Vattentornet har inget användningsområde inom bolagets verksamhet. Vattentornet används således inte av bolaget och kommer ej heller kunna användas av allmänheten. Regionmuseets förhoppning att vattentornet skall kunna ”användas” kan således inte uppfyllas.

Det är viktigt för bolaget att det kan bedriva en ekonomiskt bärkraftig verksamhet i Bromölla. I annat fall kan bolaget tvingas flytta sin verksamhet till annat industriområde inom Geberitkoncernen. Ett koncernbeslut har tagits innebärande att de mycket gamla industribyggnaderna inom verksamhetsområdet i Bromölla skall moderniseras och anpassas till nuvarande funktions- och arbetsmiljökrav. Bolaget har därför redan låtit riva några av de gamla industribyggnaderna inom industriområdet för att ge plats åt nya fabriksbyggnader. Vattentornet utgör ett hinder för bolagets utbyggnads- och moderniseringsplaner.

Länsstyrelsens bedömning

Länsstyrelsen anför i det nu överklagade beslutet att bolaget inte anfört bärande skäl till varför rivningslov skall meddelas. Bolaget delar inte denna uppfattning. Bolaget har i sitt överklagande klargjort att rivningslov söks för att det finns en utbyggnadsplan avseende produktionslokaler i nära anslutning till den plats där vattentornet är beläget och att vattentornet hindrar bolagets fortsatta utvecklings- och moderniseringsplaner (se bilaga 2). Bolaget har – som ovan anförts – redan låtit riva några gamla industribyggnader inom verksamhetsområdet för att ge plats åt nya moderna industrilokaler. Bolaget har även som skäl för att rivningslov skall meddelas anfört att vattentornet håller på att förfalla och utgör en säkerhetsrisk (se bilaga 1).

I länsstyrelsens motivering till det nu överklagade beslutet spekulerar länsstyrelsen vidare i frågan om vattentornet skulle kunna flyttas till annan plats. Bolaget vill dock här klargöra att det inte finns utrymme att placera vattentornet på annan plats inom industriområdet. Det är inte heller rimligt att flytta vattentornet till en annan plats inom industriområdet eftersom industriområdet – som ovan nämnts – inte är tillgängligt för allmänheten. Bolaget har inte möjlighet att avsätta ekonomiska resurser för att flytta ett mycket eftersatt vattentorn som idag inte fyller någon funktion i bolagets verksamhet till en annan plats inom verksamhetsområdet där allmänheten inte heller har tillträde. Alternativet skulle vara om vattentornet flyttas till en annan fastighet utanför industriområdet men i sådant fall bortfaller det av Regionmuseet påstådda kulturhistoriska värdet. Om vattentornet flyttas till annan

fastighet ingår vattentornet nämligen inte längre i IFÖ-verkens verksamhetsområdes historia.

Mot bakgrund av vattentornets dåliga skick, kostnaderna för att flytta tornet och att det inte finns alternativ plats inom industriområdet – och dessutom allmänheten inte har tillträde till industriområdet – kan det inte anses vara ett realistiskt alternativ att flytta vattentornet. Som anförts ovan faller även det av Regionmuseet påstådda kulturvärdet om vattentornet flyttas till en annan fastighet (annan miljö). Bolaget har givetvis ingen erinran mot att kommunen övertar vattentornet utan kostnad och flyttar detta till annan fastighet. Något sådant alternativ har dock inte framförts till bolaget av vare sig Regionmuseet eller kommunen.

Med anledning av att länsstyrelsen i sitt beslut även hänvisar till Regionmuseets uttalande att ”det bör finnas goda förutsättningar att söka externa medel till renovering av vattentornet” har bolaget utrett även denna fråga. Vid kontakt med handläggare vid Riksantikvarieämbetet har bolaget erhållit informationen att det inte är sannolikt att bidrag kan erhållas för att renovera vattentornet eftersom det inte är Q-märkt. Vid kontakt med en av de ansvariga handläggarna för kulturmiljöfrågor vid Länsstyrelsen i Skåne – JC – har bolaget erhållit informationen att bidrag för kulturmiljö styrs av förordningen om bidrag till förvaltning av värdefulla kulturmiljöer. Det är byggnader som är förklarade som ”byggnadsminnen” som prioriteras vid fördelning av bidrag. JC har vidare förklarat att bidragsmedlen är begränsade och bidrag ges aldrig för att stödja några totala kostnader utan bidrag ges endast för att ”stödja vissa delar, ägaren måste kunna ta an stor del av kostnaden själv”. Vidare har JC informerat om att ”bidraget kan också endast gå till kostnader som innebär vård av kulturhistoriskt värdefulla byggnadsdelar, bidrag kan ej gå till modernisering eller standardförbättring”.

Av den information bolaget inhämtat framgår att vattentornet inte har sådant skyddsvärde att bidrag kan erhållas för renoverings- och underhållskostnader. Härutöver skall uppmärksammas att – även för det fall vattentornet skulle haft ett så högt skyddsvärde att vattentornet varit berättigat till bidrag – så ges inte ersättning

för hela renoveringskostnaden utan endast ett bidrag till delar av kostnaderna. Huvuddelen av kostnaderna har fastighetsägaren – i detta fall bolaget – följaktligen att själv svara för. Som redovisats ovan har bolaget vare sig ekonomiska resurser eller ett intresse av att avsätta ekonomiska medel för att renovera en byggnad på fastigheten som inte har något användningsområde i bolagets verksamhet.

Sammanfattning

Vattentornet har inte ett sådant skyddsvärde att det föreligger grund att neka bolaget rivningslov. Bolagets intresse att riva vattentornet för att ge plats åt nya funktionella och moderna fabrikslokaler väger tyngre än det allmänna skyddsvärde som vattentornet åsatts av Regionmuseet. Vattentornet håller på att förfalla och utgör en säkerhetsrisk. Allmänheten har dessutom inte tillträde till IFÖ-verkens industriområde, dvs. vattentornet kommer aldrig kunna besökas av allmänheten.

Vid den prövning som skall ske enligt PBL skall en avvägning göras mellan allmänna och enskilda intressen. En grundläggande princip vid denna prövning är att en inskränkning från det allmännas sida av den enskildes (i detta fall bolagets) rätt att använda sin egendom förutsätter att det finns en rimlig balans eller proportionalitet mellan vad det allmänna vinner (i detta fall att vattentornet står kvar) och den enskilde (bolaget) förlorar på grund av inskränkningen, dvs. bolaget nekas rivningslov. Vid ansökan om rivningslov skall således det allmänna intresset av att bevara vattentornet vägas mot bolagets ekonomiska intresse av att inte kunna fullfölja sina utvecklings- och moderniseringsplaner inom verksamhetsområdet och härutöver bolagets kostnader för att underhålla en byggnad som bolaget inte kan använda i sin verksamhet. Bolaget gör gällande att vid denna avvägning väger det enskilda intresset tyngre än det allmänna intresset, dvs. det är inte ekonomiskt försvarbart att neka Bolaget rivningslov. Bolaget hänvisar här till Kammarrätten i Sundsvalls avgörande i mål nr 530-09, s. 9, och prop. 1985/86:1, s. 290.

Med hänsyn till vad som anförts ovan ska bolagets ansökan om rivningslov bifallas.

Till stöd för sin talan åberopar bolaget ett utlåtande över statusbesiktning daterat den 15 november 2016 av besiktningsmannen IH, ett dokument om

bolagets/Geberitkoncernens framtidsplaner i Bromölla daterat den 12 januari 2017, samt en e-mailkorrespondens från januari 2017 mellan bolagets ombud ML och JC vid Länsstyrelsen Skåne.

Nämnden, som har beretts tillfälle att yttra sig över bolagets överklagande, anför bl.a. följande.

Bolagets planer har konkretiserats under ärendets handläggning och hade nämnden beslutat i ärendet i dagsläget är det inte helt osannolikt att den hade kommit fram till en annan slutsats än tidigare i frågan. Det aktuella vattentornet är dock en karakteristisk symbol för en industriperiod. När det gäller tillgängligheten och betydelsen för allmänheten är det främst tornets synlighet från sjösidan som historiskt sett varit viktig. Den tekniska bedömningen har gjorts utifrån olika utgångspunkter av Regionmuseet respektive den av bolaget anlitate konsulten. Museet har snarare gjort sin bedömning utifrån värdet av att bevara byggnaden som ett byggnadsminnesmärke och inte utifrån byggnadens funktionalitet. Tornet kan alltså fylla en historisk funktion även om det inte har någon direkt praktisk funktion i dagsläget. Vad gäller den ekonomiska aspekten kan det noteras att äldre, historiska byggnader i andra fall ibland har använts som en tillgång, vilket således i teorin hade kunnat innebära att om bolaget hade gjort en annan bedömning avseende byggnadens historiska värde ur en ekonomisk synvinkel hade den kunnat stå kvar.

DOMSKÄL

Mark- och miljödomstolen har hållit sammanträde och syn på plats den 9 maj 2017.

Tillämpliga bestämmelser framgår av det överklagade beslutet.

Rivningslov ska enligt 9 kap 34 § plan- och bygglagen (PBL) lämnas, om inte minst ettdera av två i paragrafen angivna undantag är tillämpligt. Det första undantaget är uppenbarligen inte tillämpligt, då den aktuella byggnaden inte omfattas av rivningsförbud i detaljplan eller områdesbestämmelser. Underinstanserna har däremot funnit det andra undantaget tillämpligt, nämligen att byggnaden har sådana

historiska, kulturhistoriska, miljömässiga eller konstnärliga värden att den bör bevaras. En väsentlig fråga är om denna bedömning är korrekt. Mark- och miljödomstolen gör härom följande bedömning.

Det är rimligt att som utgångspunkt för bedömningen ta det förhållandet att huvudregeln är, att rivningslov ska beviljas. Möjligheten att vägra rivningslov bygger alltså på en undantagsbestämmelse, och det måste därför åvila den som gör gällande att rivningslov ska vägras att visa, att förutsättningarna för den utgången är för handen.

Vid bedömningen av om så är fallet är det lämpligt att utgå från det avsnitt av prop. 1985/86:1 som citerats av länsstyrelsen (s. 289 f.). Den första fråga som bör ställas är således om byggnaden i sig har ett så högt värde att det ensamt motiverar en vägran att meddela rivningslov. Länsstyrelsen har i annat ärende funnit att tornet inte har så höga kulturhistoriska värden att en byggnadsminnesförklaring kunde komma i fråga. Detta måste rimligen innebära, att byggnadens egenvärde inte har sådan höjd att det ensamt motiverar ett rivningsförbud. Fråga uppkommer då om någon av de andra situationer som beskrivs i det anförda propositionsavsnittet är för handen eller om situationen är analog med någon av dem. Man kan därvid lägga märke till att det inte rör sig om en byggnad som ingår i en grupp med ett byggnadsskick som överensstämmer med vattentornets. Som framgick vid synen är alla äldre byggnader antingen redan rivna eller under förändring. Omgivningen utgörs av typiska industribyggnader utan anknytning till sådant äldre formspråk som tornet representerar. Därmed är det inte heller ett inslag i någon värdefull stadsbild, detta så mycket mindre som allmänheten inte har tillgång till området där tornet står och detta är tillgängligt för allmänhetens beskådan endast från sjösidan. Över huvud taget saknar tornet enligt domstolens bedömning arkitektoniska eller miljömässiga anknytningspunkter i den nära omgivningen, och det finns ingenting däri eller i fråga om tornet självt som kan ligga till grund för en analogi med de situationer som beskrivs i det berörda propositionsavsnittet.

Mark- och miljödomstolen bedömer därför, att vattentornet inte har sådana värden att rivningslov kan vägras. Därtill kommer, att bolaget får anses ha visat, att det har beaktansvärda ekonomiska och tekniska skäl för sin önskan att riva tornet.

Underinstansernas beslut ska därför ändras och rivningslov beviljas.

HUR MAN ÖVERKLAGAR, se bilaga 2 (DV427)

Överklagande senast den 10 juli 2017.

Carl-Göran Heden

Mårten Dunér

I domstolens avgörande har deltagit rådmannen Carl-Göran Heden, ordförande, och tekniska rådet Mårten Dunér. Föredragande har varit beredningsjuristen Martin Nyberg.